

NOTAT

Til: Fastlegeaksjonen
v. Victoria Natvik

Vår referanse: 4160
Ansvarlig advokat: Ann-Britt Rognes
Dato: 18.08.2026

VURDERING AV ALLMENNLEGEFORENINGENS LANDSRÅDS KOMPETANSE TIL Å VEDTA RÅDGIVENDE MEDLEMSAVSTEMNING

1. Innledning og avgrensning

Medlemsinitiativet (fastlegeaksjonen) har fremmet et saksfremlegg for Allmennlegeforeningens (heretter «AF») landsråd, der det foreslås en rådgivende medlemsavstemning som grunnlag for AFs medlemsforankring, interne saksbehandling og anbefalinger ved normaltariffoppgjør. Avstemningen skal ikke gis bindende virkning for beslutningsorganene i Den norske legeforening (heretter «Legeforeningen»). I denne forbindelse er det bedt om en vurdering av om landsrådet har kompetanse til dette innenfor rammene av AFs vedtekter og Legeforeningens lover, og – dersom svaret er nei – hvilke bestemmelser som begrunner en slik begrensning. Videre skal vi gjennomgå saksfremlegget og peke på formuleringer som kan ligge utenfor AFs kompetanseområde, samt foreslå justeringer som bringer teksten innenfor de organisatoriske rammene.

Vurderingen bygger på saksfremlegget datert den 14. juli 2026 («Oppfølging av normaltariffoppgjøret 2026»), AFs vedtekter, Legeforeningens lover (datert juni 2026), og e-postkorrespondansen mellom medlemsinitiativet og AFs sekretariat i perioden 14. juli–3. august 2026.

Det tas forbehold om at vurderingen bygger på kilder som er offentlig tilgjengelige eller som initiativtakerne har fremlagt. Konklusjonen er basert på disse kildene og alminnelige organisasjons- og foreningsrettslige utgangspunkter.

Dersom Legeforeningen har fastsatt en instruks for tariffutvalget eller eventuelle utfyllende bestemmelser om yrkesforeningenes ansvar etter Legeforeningens lover § 3-5-3 (2), bør disse innhentes og gjennomgås. Vi har ikke grunnlag for å anta at slike dokumenter vil endre hovedkonklusjonen, men kan ikke utelukke at de inneholder bestemmelser som kan få betydning for enkelte nyanser i kompetansevurderingen, herunder særlig spørsmålet om grensen mellom «rådgivende» medlemsforankring og ordninger som i praksis legger føringer for tariffprosessen.

2. Rettskildene og det organisatoriske rammeverket

For å besvare spørsmålene er det nødvendig å redegjøre for hvordan kompetansefordelingen mellom AF og Legeforeningen er bygget opp i vedtektene og lovene.

AFs vedtekter fastslår i § 3-1 (1) at «Landsrådet er Allmennlegeforeningens øverste organ». Landsrådets oppgaver følger av § 3-1-5, der det blant annet heter at landsrådet behandler «saker som etter vedtektene og andre regler skal behandles av landsrådet» (nr. 6) og «andre

saker fremmet for landsrådet» (nr. 7). Disse bestemmelsene gir landsrådet en vid kompetanse til å behandle saker som medlemmene eller styret fremmer, innenfor rammene av vedtektene og Legeforeningens lover.

AFs forhold til Legeforeningen er regulert i vedtektene § 3-3, som slår fast at «Allmennlegeforeningen er organisasjonsmessig underordnet landsstyret og sentralstyret, men har selvbestemmelsesrett i spørsmål som faller under Allmennlegeforeningens særlige formål med mindre annet er bestemt i Legeforeningens lover». Bestemmelsen etablerer en todelt struktur: AF er underordnet Legeforeningens sentrale organer, men har selvbestemmelsesrett innenfor sitt særlige formål. Begrensningen er at selvbestemmelsesretten viker dersom noe annet er bestemt i Legeforeningens lover.

AFs formål følger av vedtektene § 1-2, der det heter at foreningen blant annet skal «*ivareta medlemmenes organisatoriske og økonomiske interesser*». Videre skal foreningen fremme «*gode rammebetingelser for allmennmedisinsk virksomhet*». Normaltariffen er et sentralt økonomisk rammevilkår for fastlegene, og saksfremlegget beskriver at «*Utfallet av forhandlingene påvirker direkte fastlegenes inntektsgrunnlag, driftsmuligheter og evne til å opprettholde stabile helsetjenester*». Spørsmålet om medlemsavstemning ved normaltariffoppgjør faller dermed naturlig innenfor AFs særlige formål.

I Legeforeningens lover er kompetansefordelingen regulert på flere nivåer. Sentralstyrets oppgaver følger av § 3-2-3 (1), der det i nr. 5 heter at sentralstyret skal «*inngå kollektive avtaler om inntekts- og arbeidsvilkår m.v. med myndigheter og arbeidsgivere*». Videre bestemmer § 3-2-3 (3) at «*Sentralstyrets vedtak kan innankes for landsstyret. Unntak herfra er vedtak fattet i henhold til (1) nr. 5*». Tariffvedtak er dermed unntatt fra innankeadgang til landsstyret for underordnede organer. Dette understøtter at kompetansefordelingen i Legeforeningens interne regelverk er utformet med sikte på å sikre sentralstyret en robust og selvstendig beslutningskompetanse i tariffspørsmål.

Et ytterligere systematisk moment er at Legeforeningens lover selv anerkjenner medlemsavstemning (uravstemning) som beslutningsform på foreningsnivå. Lovene åpner i § 3-1-2 (3) for at landsstyret – etter krav fra mer enn 1/3 av representantene – kan avgjøre en sak ved «*skriftlig avstemning blant foreningens medlemmer (uravstemning)*», hvor «*[s]aken er da avgjort med simpelt flertall*». Dette er et mer inngripende virkemiddel enn det som foreslås her – bindende og avgjørende for saken, på hovedforeningsnivå – og taler systematisk for at en rådgivende og internt avgrenset avstemning i en yrkesforening i utgangspunktet lar seg innpasse i lovsystemet, forutsatt at den ikke gis bindende virkning for Legeforeningens organer.

Legeforeningens lover erkjenner videre at yrkesforeningene har sin egen interne organisering og øverste organ. Lovene fastsetter i § 3-5-2 (1) at «*Yrkesforeningene avholder årlig årsmøte og/eller møte i representativt landsråd som utøver vanlige årsmøtefunksjoner, jf. § 3-3-1. Landsrådet består av representanter fra hver av regionene, valgt etter foreningens egne regler*». Dette etablerer at yrkesforeningen som organisasjonsledd skal ha et eget øverste organ – landsrådet, eventuelt årsmøtet – som treffer avgjørelser om foreningens interne anliggender. Denne oppbygningen forutsetter at landsrådet har handlefrihet innenfor sitt kompetanseområde.

For yrkesforeningene er formålet regulert i Legeforeningens lover § 3-5-3 (1), der det heter at *«Yrkesforeningen skal fremme Legeforeningens formål og særlig arbeide for tilfredsstillende rammevilkår for medlemmenes yrkesutøvelse. Yrkesforeningene har hovedansvar for forhandlingsarbeid om lønn og andre arbeidsvilkår»*. Videre gir yrkesforeningene i § 3-5-4 (3) rett til å *«representere medlemmene i Legeforeningens råd og utvalg for økonomisk interessearbeid»* og å *«uttale seg utad i saker som vedrører yrkesutøvelsen, økonomiske, utdanningsrelaterte og helsepolitiske saker»*. Disse bestemmelsene viser at yrkesforeningene tillegges en aktiv rolle i det økonomiske interessearbeidet, også i spørsmål som berører tariffområdet.

Den generelle selvbestemmelsesretten for avdelinger – som yrkesforeningene er en del av – følger av § 3-3 (2): *«Avdelingene er organisasjonsmessig underordnet landsstyret og sentralstyret, men har selvbestemmelsesrett i spørsmål som faller under deres særlige formål av lokal, yrkesmessig eller faglig karakter, med mindre annet er bestemt i disse lover»*. Formuleringen *«med mindre annet er bestemt»* er den samme som i AFs egne vedtekter § 3-3, og etablerer det samme prinsippet: selvbestemmelsesretten viker kun der lovene uttrykkelig setter skranker.

Til sammen etablerer dette et rammeverk der AF har en vid selvbestemmelsesrett i spørsmål som gjelder medlemmenes økonomiske interesser og rammevilkår, men der denne retten er begrenset av Legeforeningens sentralstyres formelle kompetanse til å treffe bindende tariffbeslutninger.

Det er samtidig verdt å merke seg at AF allerede har etablert et internt organ for tariffrelaterte spørsmål. I vedtektene § 3-4-5 er det fastsatt at *«Styret avholder tariffkonferanse hver høst»* og at *«På tariffkonferansen skal årets forhandlingsresultater evalueres og kursen for kommende års forhandlinger staves ut»*. Dette viser at AF innenfor sine vedtekter har etablert et forum for intern behandling av tariffspørsmål, uten at dette har vært ansett å kollidere med Legeforeningens formelle kompetanse. En rådgivende medlemsavstemning kan ses på som en utvidelse av det samme legitime formålet: å styrke medlemsforankringen i tariffrelaterte spørsmål.

Endelig må det nevnes at Legeforeningens lover § 1-6 (4) fastslår at *«Interessekonflikter mellom de ulike organisasjonsledd som ikke løses i minnelighet, skal rapporteres til sentralstyret, som med bindende virkning avgjør konflikten inntil den eventuelt bringes inn for landsstyret»*. Denne bestemmelsen kan få betydning dersom uenigheten mellom AF og sekretariatet om tolkningen av kompetansespørsmålet ikke lar seg løse i minnelighet.

3. Kompetansespørsmålet

Hovedspørsmålet er om AFs landsråd, innenfor rammene av AFs vedtekter og Legeforeningens lover, kan vedta en rådgivende medlemsavstemning som grunnlag for foreningens egen medlemsforankring, interne saksbehandling og anbefalinger ved normaltariffoppgjør – forutsatt at avstemningen ikke gis bindende virkning for Legeforeningens beslutningsorganer.

Utgangspunktet følger av AFs vedtekter § 3-1, som fastslår at landsrådet er foreningens øverste organ. Landsrådets oppgaver følger av § 3-1-5, herunder nr. 6 og 7, som gir landsrådet myndighet til å behandle saker som etter vedtektene og andre regler skal

behandles av landsrådet, samt andre saker som fremmes for det. En rådgivende medlemsavstemning er i utgangspunktet en intern prosessbeslutning, og faller språklig og systematisk innenfor denne kompetansen.

Temaet den aktuelle avstemningen gjelder – normaltarioppgjørets konsekvenser for fastlegenes økonomiske rammevilkår – ligger slik vi ser det i kjernen av AFs formål. AFs vedtekter § 1-2 fastslår at foreningen skal ivareta medlemmenes organisatoriske og økonomiske interesser, og dette samsvarer med Legeforeningens lover § 3-5-3 (1), som gir yrkesforeningene hovedansvar for forhandlingsarbeid om lønn og andre arbeidsvilkår. En rådgivende medlemsavstemning kan slik vi vurderer det sees som et virkemiddel for å styrke nettopp dette ansvaret, ved å gi medlemmenes syn en strukturert kanal inn i AFs eget arbeid.

På bakgrunn av den gjennomgangen vi har foretatt av Legeforeningens lover, har vi ikke identifisert bestemmelser som uttrykkelig avskjærer yrkesforeningenes adgang til å etablere interne, rådgivende prosesser knyttet til tariffspørsmål.

Den formelle kompetansen til å inngå kollektive avtaler ligger hos sentralstyret, jf. § 3-2-3 (1) nr. 5, og slike vedtak er unntatt fra anke, jf. § 3-2-3 (3). Disse bestemmelsene regulerer imidlertid hvem som har myndighet til å treffe bindende beslutninger på vegne av Legeforeningen som avtalepart – de sier ingenting om hvilke interne prosesser yrkesforeningene kan etablere for å innhente medlemsinnspill og utforme egne anbefalinger. At AF allerede i vedtektene § 3-4-5 har etablert en tariffkonferanse, hvor årets forhandlingsresultater evalueres og kursen for kommende års forhandlinger stakes ut, understøtter at foreningen har etablert praksis for egne interne prosesser knyttet til tariffarbeidet. En rådgivende medlemsavstemning kan anses som en naturlig videreutvikling av samme formål: å styrke medlemsforankringen i tariffrelaterte spørsmål.

Denne forståelsen har slik vi ser det også støtte i AFs egne vedtekter § 3-3, som fastslår at AF er organisasjonsmessig underordnet Legeforeningens landsstyre og sentralstyre, men har selvbestemmelsesrett i spørsmål som faller under foreningens særlige formål. En rådgivende medlemsavstemning om tariffspørsmål – som ligger i kjernen av AFs formål etter § 1-2 – faller etter vårt syn innenfor denne selvbestemmelsesretten, så lenge avstemningen ikke griper inn i den formelle kompetansefordelingen som følger av Legeforeningens lover.

Samlet sett mener vi at de rettskildene som foreligger og som vi har hatt tilgang til, gir grunnlag for å konkludere med at AFs landsråd har kompetanse til å vedta en rådgivende medlemsavstemning som beskrevet.

Den avgjørende forutsetningen er imidlertid at avstemningen reelt sett forblir rådgivende. Vedtaksteksten må derfor gjøre klart at avstemningen er et internt verktøy for AFs egen saksbehandling og anbefalinger – og ikke et ledd i Legeforeningens beslutningsprosess. Den kan ikke etablere instruksjonsmyndighet overfor Legeforeningens organer eller AFs representanter i tariffutvalget, eller sette vilkår for Legeforeningens adgang til å inngå tariffavtaler og fastlegge forhandlingstidspunkter.

Ordningen blir problematisk først dersom den i praksis etablerer en forventning om at Legeforeningen skal avvente eller innrette seg etter avstemningen, eller dersom den fremstår som bindende instruks overfor AFs representanter i Legeforeningens organer. Så lenge

disse grensene respekteres, faller ordningen innenfor landsrådets selvbestemmelsesrett. Konkret blir spørsmålet derfor mindre om landsrådet formelt kan vedta en rådgivende avstemning, og mer om hvordan vedtaket konkret utformes og om det vil være praktisk gjennomførbart og hensiktsmessig for foreningen.

Utgangspunktet etter lovene er selvbestemmelsesrett for organisasjonsledd innenfor sitt særlige formål – et prinsipp som gjenfinnes både i AFs egen vedtekt § 3-3 og i den tilsvarende, generelle bestemmelsen for avdelinger i Legeforeningens lover § 3-3 (2). Begrensningen følger i begge bestemmelser av forbeholdet *«med mindre annet er bestemt»*. Metodisk tilsier dette at man må kunne påvise en tilstrekkelig klar hjemmel i lovverket dersom selvbestemmelsesretten skal fravikes i en sak som ellers ligger innenfor yrkesforeningens formål. I det foreliggende materialet er det ikke identifisert en slik uttrykkelig begrensning for rådgivende interne medlemsprosesser.

Dette utgangspunktet har støtte i rettspraksis om foreningsretten. I LA-2011-069794 (Agder lagmannsrett, dom 22. desember 2011) uttalte lagmannsretten at *«Årsmøtet kan som Båttforeningens høyeste organ som utgangspunkt treffe avgjørelser i alle foreningens anliggender»*, men at *«Avgjørelsene må imidlertid ligge innenfor det område hvor årsmøtet etter vedtekter, praksis og alminnelige foreningsrettslige prinsipper er kompetent»*, og videre at *«Dersom foreningen går ut over sin materielle kompetanse, vil vedtaket som hovedregel være ugyldig.»* Retten viste i denne sammenheng til «Geir Woxholth: Foreningsrett 2. utg. 1999 side 216 flg.» Dommen gjaldt en båttforening og et annet sakstema, men prinsipputtalelsen understøtter rammen for vurderingen også her.

Vi merker oss at det foreslåtte vedtaket er en prosedyre- eller policybeslutning – ikke en vedtektsendring. AFs vedtekter regulerer ikke i detalj hvilke interne prosesser og saksbehandlingsregler landsrådet skal etablere; det er overlatt til landsrådets vurdering innenfor sin selvbestemmelsesrett. Dersom landsrådet senere skulle ønske å kodifisere ordningen permanent i vedtektene, ville en vedtektsendring kreve godkjenning fra sentralstyret etter Legeforeningens lover § 3-3 (3). Det er imidlertid ikke nødvendig for å gjennomføre ordningen som et landsrådsvedtak med virkning innenfor gjeldende vedtekter.

4. Eventuelle kompetansebegrensninger

Dersom en imidlertid skulle ha kommet til at landsrådet ikke har kompetanse til å vedta en rådgivende medlemsavstemning, må begrensningen begrunnes i bestemmelser som uttrykkelig fratar AF adgangen til å etablere slike interne prosesser. Vi finner ikke en slik bestemmelse i det tilgjengelige materialet, men gjennomgår her kort hvilke bestemmelser som kunne tenkes å danne grunnlag for en slik begrensning, og hvorfor vi ikke mener de rekker så langt.

Den mest aktuelle bestemmelsen er Legeforeningens lover § 3-2-3 (1) nr. 5, som gir sentralstyret myndighet til å inngå kollektive avtaler om inntekts- og arbeidsvilkår med myndigheter og arbeidsgivere, kombinert med § 3-2-3 (3), som gjør tariffvedtak unntatt fra anke. Vi finner at disse bestemmelsene ikke gir grunnlag for å forby rådgivende interne prosesser. De regulerer beslutningsmyndigheten for inngåelse av avtaler – ikke de interne prosessene yrkesforeningene kan bruke for å forankre sine synspunkter. Det er en vesensforskjell mellom å treffe en bindende beslutning om å inngå tariffavtale (forbeholdt

sentralstyret) og å gjennomføre en rådgivende avstemning blant egne medlemmer (intern prosess innenfor selvbestemmelsesretten).

Den bestemmelsen som reelt sett kan tenkes å begrense AFs handlefrihet, er den generelle klausulen i AFs vedtekter § 3-3 om at selvbestemmelsesretten gjelder «*med mindre annet er bestemt i Legeforeningens lover*». Spørsmålet blir da om det finnes noen bestemmelse i Legeforeningens lover som uttrykkelig eller implisitt fratar yrkesforeningene adgang til å etablere rådgivende medlemsavstemninger. Vi kan ikke se at det foreligger en slik eksplisitt bestemmelse. Det må imidlertid tas forbehold for at en eventuell instruks for tariffutvalget, som vi ikke har hatt tilgang til, kan inneholde nærmere regler om forholdet mellom yrkesforeningene og tariffprosessen. En slik instruks bør innhentes og gjennomgås for å utelukke at den inneholder begrensninger av betydning.

Videre kan medlemmenes plikt til å følge inngåtte avtaler, jf. Legeforeningens lover § 2-4 nr. 5, trekkes frem som et motargument: medlemmene plikter å følge inngåtte avtaler og vedtak som blir gjort av foreningens organer i samsvar med foreningens lover og regler. Denne bestemmelsen gjelder imidlertid medlemmenes plikt til å akseptere avtaler som Legeforeningen har inngått, ikke deres rett til å uttrykke syn på om avtalen er god eller dårlig. En rådgivende avstemning om medlemmenes vurdering av et inngått oppgjør er ikke i strid medplikten til å følge avtalen.

Sekretariatet har i korrespondansen argumentert med at AF «*ikke gjennom vedtak i landsrådet kan etablere ordninger som direkte eller indirekte binder Legeforeningens beslutningsmyndighet som avtalepart i normaltariffoppgjøret*» (e-post 30. juli 2026). Dette er et prinsipp som i utgangspunktet er riktig, men som forutsetter at vedtaket faktisk binder Legeforeningen – noe en rådgivende avstemning ikke gjør. Sekretariatet har videre skrevet at forslaget «*ikke kan vedtas av Allmennlegeforeningens landsråd, men må fremmes for behandling i Legeforeningens organer*» (e-post 3. august 2026). Sekretariatets begrunnelse er på dette punkt ikke knyttet til konkrete bestemmelser i AFs vedtekter eller Legeforeningens lover som avskjærer en rådgivende ordning, men bygger i hovedsak på det prinsipielle utgangspunktet om at AF ikke kan binde Legeforeningen.

En ytterligere innvending kan reises mot realiteten i ordningen, snarere enn mot landsrådets formelle kompetanse til å vedta den. Dersom medlemsavstemning skal gjennomføres ved hvert fremtidig normaltariffoppgjør, jf. vedtakspunkt 3, kan dette skape praktiske utfordringer knyttet til tidsbruk og administrasjon, og reise spørsmål om ordningen indirekte legger sterke føringer på handlingsrommet til AFs forhandlingsrepresentanter i det løpende forhandlingsarbeidet – for eksempel ved at forhandlingsresultater ikke kan slutføres før en tidkrevende avstemningsprosess er gjennomført. Det er trolig dette sekretariatet også sikter til når det i sin begrunnelse viser til ordninger som «*direkte eller indirekte binder*» Legeforeningens beslutningsmyndighet.

Etter vår vurdering er dette likevel ikke en innvending som gjelder landsrådets rettslige kompetanse til å vedta ordningen, men en innvending knyttet til ordningens hensiktsmessighet og praktiske gjennomførbarhet. Så lenge avstemningen ikke formelt binder Legeforeningens beslutningsorganer eller setter vilkår for deres adgang til å inngå avtale, er den tidsbruk og administrasjon ordningen medfører for AF, et forhold AF selv rår over og må avveie – på samme måte som foreningen allerede har valgt å bruke ressurser på

den årlige tariffkonferansen, jf. § 3-4-5. Det er likevel et forhold landsrådet bør ta stilling til ved behandlingen av forslaget, og som etter vårt syn bør besvares gjennom presiseringer i vedtaksteksten – for eksempel tidsrammer for gjennomføring av avstemningen, eller unntak for tilfeller der forhandlingssituasjonen ikke gir praktisk rom for en full avstemningsrunde – snarere enn å behandles som en rettslig skranke for landsrådets myndighet.

Vi bemerker for øvrig, som et støttepunkt snarere enn en direkte anvendelig regel, at lovene bygger på et grunnprinsipp om uavhengighet for Legeforeningens representanter: § 3-1-2 (7) nr. 6 fastsetter at en landsstyrerepresentant *«ikke [må] ved løfte til avdeling eller ved pålegg fra noen av disse være bundet i sin stillingtagen til de saker som skal behandles»*. Bestemmelsen gjelder isolert sett landsstyrerepresentanters stemmegivning i landsstyret, men illustrerer et bærende prinsipp i lovverket om at Legeforeningens representanter ikke skal være bundet av pålegg fra underliggende organisasjonsledd. Dette understøtter at den foreslåtte avstemningen bør utformes strengt rådgivende og uten instruksjonsvirkning overfor AFs representanter i Tariffutvalget.

5. Gjennomgang av saksfremlegget

Saksfremlegget er bygget opp rundt et legitimt formål om medlemsforankring og transparens. Det presiseres eksplisitt at ordningen *«vil ikke erstatte styrets ansvar eller Legeforeningens formelle beslutningsstruktur»*. Dette er en viktig kompetansesikrende premiss, og vi vil understreke betydningen av å beholde den i den endelige vedtaksteksten.

Likevel er det enkelte formuleringer i vedtakspunktene som kan leses mer bindende enn tilsiktet, og som dermed kan svekke argumentet om at ordningen utelukkende er rådgivende.

Det første gjelder vedtakspunkt 3, der det heter at *«Landsrådet vedtar at fremtidige normaltariffoppgjør skal forelegges medlemmene i Allmennlegeforeningen til medlemsavstemning»*. Ordet «skal» er her operativt. At landsrådet vedtar at noe «skal» skje, er i seg selv en legitim intern prosessbeslutning. Men kombinert med den videre bestemmelsen om at *«Medlemmene skal gis en reell mulighet til å påvirke gjennom behandlingen av fremforhandlede normaltariffoppgjør»*, kan formuleringen leses som at det etableres en rettighet for medlemmene til å påvirke Legeforeningens behandling av oppgjøret. Ordet «påvirke» er problematisk fordi det kan tolkes som at avstemningen skal ha effekt utover ren kartlegging av medlemsmeningene. Det bør presiseres at «påvirke» gjelder AFs interne behandling og anbefalinger, ikke Legeforeningens beslutningsprosess.

Det andre problemet gjelder vedtakspunkt 5. Her heter det at *«Dersom et flertall av de avgitte stemmene forkaster oppgjøret, skal styret behandle saken på nytt og gi en fornyet vurdering og anbefaling til Allmennlegeforeningens representanter i Legeforeningens tarifforganer»*. Videre heter det at *«Resultatet av medlemsavstemningen skal tillegges betydelig vekt i den videre behandlingen av saken»*.

Plikten til ny behandling og vektlegging er i seg selv forenlig med en rådgivende modell, forutsatt at den knyttes til AFs interne prosess. Men formuleringen *«skal tillegges betydelig vekt»* er tvetydig. Hvis «betydelig vekt» forstås som en plikt til å følge flertallets syn, nærmer ordningen seg en instruksjon – ikke bare til AFs styre, men indirekte også til AFs representanter i Legeforeningens tarifforganer. En slik forståelse vil kunne stride mot den kompetansefordelingen lovene etablerer, ettersom representantene i Tariffutvalget

oppnevnes av og inngår i Legeforeningens organisering av forhandlingene, jf. saksfremleggets egen beskrivelse. Vi tar forbehold om at forholdet mellom AFs anbefalinger og disse representantenes handlefrihet i forhandlingene kan være nærmere regulert i en eventuell instruks for Tariffutvalget, som vi – som nevnt over – ikke har hatt tilgang til.

Vedtaks punkt 6, som gir styret ansvar for å etablere prosedyrer og fastsetter at ordningen «skal være operativ senest før neste ordinære normaltariffoppgjør», er ukomplisert og faller klart innenfor landsrådets kompetanse. Det samme gjelder punkt 1 og 2, som gjelder konstatering av medlemsengasjement og kartlegging av økonomiske konsekvenser.

6. Forslag til justeringer

For å sikre at vedtaket faller innenfor landsrådets kompetanse, foreslår vi følgende justeringer av vedtaksteksten.

For det første bør det i selve vedtaksteksten – ikke bare i bakgrunnsteksten – tas inn en eksplisitt presisering av at medlemsavstemningen er rådgivende og ikke har bindende virkning for Legeforeningens beslutningsorganer. Dette kan gjøres ved å tilføye en bestemt regel i punkt 3, for eksempel: *«Medlemsavstemningen er rådgivende og har ikke bindende virkning for Den norske legeforenings sentralstyre eller andre av Legeforeningens beslutningsorganer. Avstemningen inngår som et verktøy i Allmennlegeforeningens interne medlemsforankring, saksbehandling og utforming av anbefalinger.»*

For det andre bør ordet «påvirke» i punkt 3 presiseres. I stedet for «Medlemmene skal gis en reell mulighet til å påvirke gjennom behandlingen av fremforhandlede normaltariffoppgjør», foreslås: *«Medlemmene skal gis anledning til å uttrykke sitt syn på fremforhandlede normaltariffoppgjør gjennom en rådgivende medlemsavstemning, som inngår i grunnlaget for Allmennlegeforeningens interne behandling av oppgjøret.»*

For det tredje bør punkt 5 om «betydelig vekt» reformuleres. I stedet for å fastsette at resultatet «skal tillegges betydelig vekt», foreslår vi en begrunnelsesplikt: *«Styret skal ta stilling til resultatet av medlemsavstemningen i sin videre behandling av saken. Dersom styrets vurdering eller anbefaling avviker fra flertallets syn i medlemsavstemningen, skal styret redegjøre for begrunnelsen for dette.»* En slik begrunnelsesplikt sikrer at medlemsavstemningen får reell betydning for styrets behandling, uten at den etablerer en binding eller instruksjon overfor Legeforeningens organer – den pålegger kun AFs eget styre en saksbehandlingsregel, noe som klart faller innenfor AFs selvbestemmelsesrett etter vedtektene § 3-3.

For det fjerde bør det presiseres at AFs representanter i Legeforeningens tarifforganer ikke er bundet av medlemsavstemningens resultat. Dette kan gjøres ved å tilføye i punkt 3 eller 5: *«Avstemningen etablerer ikke instruksjonsmyndighet overfor Allmennlegeforeningens representanter i Legeforeningens tariffutvalg eller andre av Legeforeningens organer. Representantenes handlefrihet i tariffspørsmål reguleres av Legeforeningens lover og eventuelle instrukser fastsatt av Legeforeningens sentralstyre.»*

Med disse justeringene vil vedtaket etter vår vurdering utvetydig ligge innenfor landsrådets kompetanse, samtidig som formålet – å styrke medlemsforankringen – opprettholdes i det vesentlige.

7. Konklusjon og anbefaling

Etter vår vurdering foreligger det rettslig grunnlag for at AFs landsråd kan vedta en rådgivende medlemsavstemning ved fremtidige normaltariffoppgjør, som ledd i foreningens medlemsforankring, interne saksbehandling og utforming av anbefalinger. Grunnlaget er sammensatt: landsrådets stilling som øverste organ, AFs formål om å ivareta medlemmenes økonomiske interesser, selvbestemmelsesretten i vedtektene § 3-3, fraværet av uttrykkelige kompetansebegrensninger i Legeforeningens lover, og at AF allerede har etablert tariffrelaterte interne organer gjennom tariffkonferansen. Den avgjørende forutsetningen er at vedtaksteksten utformes slik at avstemningen reelt forblir rådgivende – uten bindende virkning for Legeforeningens beslutningsorganer og uten instruksjonsmyndighet overfor AFs representanter i tariffutvalget.

Sekretariatets innvending bygger på et riktig, men her ikke avgjørende prinsipp: at AF ikke kan binde Legeforeningen. Korrespondansen viser at sekretariatet gjentatte ganger har fremholdt dette prinsippet uten å ta stilling til det konkrete spørsmålet medlemsinitiativet har reist – om en rådgivende, ikke-bindende avstemning ligger innenfor landsrådets kompetanse. Denne distinksjonen mellom ordninger som binder Legeforeningens organer, og interne ordninger som kun gir grunnlag for AFs egen saksbehandling og anbefalinger, fremstår som det sentrale rettslige skillet. Korrespondansen gir etter vårt syn ikke en konkret hjemmelsforankret begrunnelse for at en strengt rådgivende ordning faller utenfor landsrådets kompetanse. Det må likevel tas forbehold for at en eventuell instruks for tariffutvalget kan inneholde regler av betydning for vurderingen.

Vårt råd er at forslagsstillerne beholder modellen med rådgivende medlemsavstemning, men justerer vedtakspunktene 3 og 5 i samsvar med forslagene ovenfor, og fremmer justeringene som endringsforslag under landsrådets behandling. Justeringene er små i omfang, men nødvendige for å sikre at vedtaket utvetydig faller innenfor de vedtektsmessige og lovmessige rammene.

Med vennlig hilsen
Law.no Advokatfirma AS

Ann-Britt Rognes
Partner | Advokat MNA

T: +47 950 20 164
E: abr@law.no

